

Täysistunto

Tiistai 5.11.2019 klo 14.00—19.35

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2019 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.40 **Valtiovarainministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on muuttaa Sitran hallintorakennetta koskevaa sääntelyä siten, että se vahvistaa rahaston parlamentaarista ja laaja-alaista ohjausta. Esitys perustuu parlamentaarisen työryhmän maaliskuussa 2019 julkaistuun loppuraporttiin. Kiitän eduskuntaryhmiä perusteellisesta pohjatyöstä.

Sitralle ehdotetaan omaa, Suomen Pankin pankkivaltuutetuista erillistä hallintoneuvostoa, jonka jäsenmäärää lisättäisiin. Hallintoneuvoston tehtävät säilyisivät keskeisiltä osiltaan ennallaan, jotta Sitran nykyinen asema riippumattomana toimijana turvataan. Uudistuksella halutaan vahvistaa Sitran ohjausta hallintoneuvoston tasolla ja hallintoneuvoston syventämistä Sitran toimintaan. Sitran laaja-alainen tehtäväkenttä ja asema myös puoltavat nykyistä laajempaa parlamentaarista osallistumista ohjaukseen. Hallintoneuvosto vastaisi myös asiantuntemukseltaan, strategiselta tasoltaan ja tulevaisuuteen suuntautumiskyvyltään paremmin Sitran kaltaisen toimijan päälinjojen ohjaamisen tarvetta.

Samalla ehdotetaan selkeytettäväksi Sitran hallinto- ja johtamisjärjestelmää. Esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi eräitä hallintoneuvoston tehtäviä suhteessa Sitran hallituksen tehtäviin.

Hallituksen jäsenten valintamenettelyä ja kokoonpanoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin Sitran toiminnallisia tarpeita. Yliasiames ei ehdotuksen mukaan enää olisi hallituksen jäsen vaan hallituksen johdon ja valvonnan alainen. Hallintoneuvosto valitsisi edelleen yliasiemiehen. Hallintoneuvoston tehtäviä ja hallitusta koskevaa sääntelyä täsmennetään siten, että ne ilmentävät hallituksen asemaa suhteessa yliasiemieheen.

Tämä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä tammikuuta 2020.

16.42 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Lintilälle hallituksen esityksen selkeästä esittelystä. Ehdotus on tarpeellinen. Jotta Suomi kukoistaa, tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2019 vp

vitsemme rohkeaa eduskunnan alaisena toimivaa tulevaisuustalo Sitraa, jonka tehtävänä on rakentaa huomisen menestyvää Suomea. Sitra on muutoksen tekijä, joka tarttuu tulevaisuuden monimutkaisiin haasteisiin. Se haastelee maailmaa muovaavia megatrendejä, kartottaa Suomen tulevaisuuden suuntia, konseptoi uusia mahdollisuuksia ja sysää uudistuksia vauhtiin. Sitra on merkittävä instituutio myös elinikäisen oppimisen ja jatkuvan oppimisen kannalta. Kykyä oppia koko ajan uutta on elämäämme ja yhteiskuntaamme ylläpitävä voima. Sen ansiosta voimme onnistua ja kehittää yhteiskuntaamme. On hyvä asia, että Sitra on kiinteästi mukana myös jatkuvan oppimisen uudistuksessa, jonka parlamentaarinen uudistusryhmä on aloittanut työnsä.

Sitrان itsenäinen asema edellyttää vastuullisuutta ja avointa suhdetta yhteiskuntaan. Tarvitaan toiminnan läpinäkyvyyttä ja arviointia. Tarvitaan toimivaa keskusteluyhteyttä eduskunnan ja Sitrان välillä. Sitrان parlamentaarisen rajapinnan laajentaminen on perusteltua. Vuonna 2018 eduskunta täsmensi Sitrان roolia julkisena toimijana, johon liittyy säännös hallinnon yleisten lakien noudattamisesta. Parlamentaarinen työryhmä on pohtinut Sitrان tulevaisuutta. Hallituksen esitys nousee tämän parlamentaarisen työryhmän ehdotusten pohjalta. Kiitos tämän työryhmän pohjatyölle.

Esityksessä ehdotetaan perustellusti, että perustetaan Sitralle oma Suomen Pankin pankkivaltuutetuista erillinen hallintoneuvosto. Nykyisellään Sitrان ohjaus hallintoneuvoston tasolta ei välttämättä toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä johtuu siitä, että pankkivaltuutettujen pääasialliset tehtävät liittyvät Suomen Pankkiin. Tämä ei välttämättä mahdollista syventymistä ja erikoistumista Sitrان toimintaan. Samalla ehdotetaan, että hallintoneuvosto kootaan riittävän laaja-alaisesti ja parlamentaarisesti.

Tällainen uudenlainen hallintoneuvosto voi asiantuntemuksella, strategisella otteella ja tulevaisuuteen suuntautumisella ohjata aikaisempaa paremmin Sitrان päälinjoja ja painoituksia. Laaja asiantuntijuus tukee Sitrان johtamista ja toimintaa. Ehdotus selkeyttää Sitrان hallinto- ja johtamisjärjestelmää. Se täsmentää hallintoneuvoston, hallituksen ja yliasiamiehen välisiä suhteita. Yliasiamies ei ole enää hallituksen jäsen, vaan hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa. Yliasiamies on hallituksen johdon ja valvonnan alainen. Lain tultua voimaan eduskunta valitsee hallintoneuvoston aina vaalikaudeksi.

Arvoisa puhemies! Sitrان tulee toimia jatkossakin ketterästi ja monipuolisesti. Sen tulee ennakoida, tehdä selvityksiä, käytännön kokeiluja ja pilotteja, koota analyyseja, testata uusia malleja ja kehittää niitä eteenpäin. Sitrان tulee edelleen yhdistää ajattelu ja tekeminen. Sitrان tulee toimia eduskunnan ja Suomen ajatus- ja toteutuspanajana, jonka tekeminen pohjaa tutkittuun tietoon ja näkemykseen. Näin se rakentaa vahvaa perustaa muutokselle. Samalla se käynnistää monipuolista yhteiskunnallista keskustelua. Sitrان tulee kouluttaa, rahoittaa, tuoda yhteen, kutsua koolle ja törmäyttää laajoja verkostoja ja viestiä toiminnastaan vaikuttavasti ja vastuullisesti. Kaiken toiminnan ytimessä olkoon edelleen yhdessä tekeminen.

Arvoisa puhemies! Sitrان tulee näistä perustelluista muutoksista huolimatta säilyttää kokeileva ja tulevaisuuteen katsova toimintatapansa. Näin se tuo jatkossakin Suomeen ja päätöksentekomme kokeilevaa kulttuuria ja yrittävää asennetta.

16.48 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Ennen kuin itse tähän hallituksen esitykseen pari sanaa, niin haluan todeta sen, että on tärkeää, että poliittinen päätöksenteko ja yhteiskunnallinen keskustelu laajemmin käyttää Sitraa mahdollisimman paljon hyväkseen. Samalla totean myös sen, että on tärkeää, että eduskunnassa myös keskustellaan Sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2019 vp

ran asemasta ja roolista tässä suomalaisessa yhteiskunnassa. Voi sanoa, että Sitra oli ajatuspaja, think tank, jo ennen ajatuspajoja, koska Sitrahan perustettiin jo silloin 1967 Suomen juhliessa itsenäisyytensä 50-vuotisjuhlaa, ja on itse asiassa ollut kyllä aika moderni ajatus 60-luvulla perustaa tällainen Sitra, ja siitä meidän kannattaa meidän silloisia päättäjiä kiittää, että näin tehtiin.

Sitten tämä itse esitys, joka meillä on tässä käsittelyssä: Haluan kyllä sen todeta, että on hyvä juttu, että vuosi sitten silloinen valtiovarainministeri Petteri Orpo laittoi tämän työryhmän liikkeelle, jossa oli silloinen kansanedustaja, nykyinen puhemies Matti Vanhanen vetämässä tätä työryhmää, jossa käytiin laajasti parlamentaarisesti läpi sitä, että minkälaisia muutoksia Sitran hallintoon kaiken kaikkiaan pitäisi tehdä. Itse asiassa itse pohdiskelen sitä, miksi vasta nyt näitä muutoksia tehtiin, kun Sitra on kuitenkin ollut kymmeniä vuosia olemassa, ja me kaikki olemme tiedneet sen, että Suomen Pankin pankkivaltuusto toimii tässä myös hallintoneuvostona, ja nyt tämä esitys lähtee siitä, että tulee oma hallintoneuvosto, joka irrotetaan siitä pankkivaltuustosta. Eli miksi se tehdään vasta nyt? Minusta se on oikein hyvä ajatus. Tätä kautta voimme vahvistaa myös tätä parlamentaarista osaamista ja asiantuntemusta ja kokemusta sinne Sitran hallintoneuvostoon.

Tässä esityksessä esitetään myös sitä, että jatkossa yliasiamies ei olisi itse enää hallituksen jäsen. Totta kai olisi läsnäolo- ja puheoikeus, mutta yliasiamiehen osalta olisi niin, että jatkossa Sitran hallitus johtaisi ja valvoisi myös yliasiamiehen tehtävää.

Minä pidän näitä uudistuksia moderneina ja uskoisin, että ne täyttävät tätä eduskunnan tahtoa, mikä täällä työryhmässä kaiken kaikkiaan on ollut.

Pidän tätä erittäin hyvänä ja toivon tälle hyvää käsittelyä ja nopeaa käsittelyä, ja sitten vaan laki voimaan.

16.50 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Kannatan tässä parlamentarisessa valmistelussa tehtyjä esityksiä ja suuntaviivoja Sitran tulevaisuudeksi, ja siinä mielessä voi kiittää ministeriä myös hyvästä hallituksen esityksestä.

Kuitenkin haluaisin esittää myös tällaisen vähän ehkä epäortodoksisen ajatuksen nyt tähän keskusteluun, kun uutta hallintoneuvosta ollaan valitsemassa. On tietysti selkeä historiallinen peruste sille, miksi aiemmin eduskunnan pankkivaltuutetut ovat toimineet Sitran hallintoneuvostona, eli kun meillä Suomen eduskunnassa on erittäin edistyksellisesti aikanaan perustettu tulevaisuusvaliokunta, joka tekee tärkeää työtä ja sen oman työnsä sisällön kannalta on kyllä hyvin lähellä sitä työtä, mitä Sitran tulee tehdä, niin voisivatko sitten nämä kulkea aika lailla lähellä toisiaan, tulevaisuusvaliokunta ja tämä tuleva hallintoneuvosto, jotta sitten mahdollisimman paljon saataisiin — ja ehkä jopa mahdollisimman merkittäville poliittisille päättäjille, joita varmasti tämä Sitran hallintoneuvosto vetäisi puoleensa — myös vastuuta sitten tästä tulevaisuustyön tekemisestä?

Arvoisa puhemies! Meillä Suomessa on ollut hyvää herraonnea. Valtioneuvoston jäseniksi valitaan lähes poikkeuksetta erittäin taitavia ansioituneita poliitikkoja, mutta se työtahti, jota valtioneuvoston jäsenet joutuvat tekemään ollessaan ministereinä, on todella huima, uuvuttava inhimillisestä näkökulmasta tarkasteltuna. Siinä mielessä tuollainen yhdistetty tulevaisuusvaliokunta- ja Sitran hallintoneuvosto -jäsenyys voisi olla erinomainen paikka hautoa niitä uusia ajatuksia, ja sinne voisi hakeutua sillä tavalla kokeneita kansanedustajia, jotka olisivat siinä sitten ehkäpä ministeriputkessa, jotta meillä olisi mahdollisimman hyviä raikkaita ajatuksia Suomen eteenpäinviemiseksi siinä vaiheessa, kun se vastuu sitten tuolla ministeriaition puolella koittaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2019 vp

16.53 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä Sitran hallintoa uudistava lainsäädäntö on nyt täällä eduskunnassa. Itselläni on se tausta, että niin viime kuin tälläkin kaudella toimin Suomen Pankin valtuutettuna ja myös olin jäsenenä tässä parlamentaarisessa työryhmässä, mitä edustaja Matti Vanhanen ansiokkaasti johti ja jossa todellakin syntyi sitten pohja tälle uudistukselle parlamentaarisesti valmisteltuna. Tietenkin se on hyvä asia, että nyt ollaan tässä kaiken kaikkiaan edistymässä.

On tärkeää, että hallintoneuvoston asemaa vahvistetaan, ja on erittäin perusteltua mielestäni, että se kytketään nyt irti pankkivaltuutetuista ja tulee oma erillinen, koska voi olla, että vähän erityyppisiä tehtäväkuvia ja näkökulmia näissä kahdessa elimessä on esillä ja tarvitaankin. Sitä kautta menee hyvään suuntaan. Myös se, että hallintoneuvoston sisällä vahvistetaan parlamentaarisuutta, että kaikki eduskuntaryhmät saavat sinne kylliksi edustusta ja muuta, on tietenkin hyvin tärkeä periaate. Samoin myös sen tietynlaisen yhteyden täytyy säilyä eduskuntaan, ja sitä voidaan vahvistaa.

Voin kyllä todeta sen, että tässä työryhmytyössä ja vähän muutenkin on ollut paljon keskustelua siitä, että jonkinlainen varmasti luonteva yhteys esimerkiksi juuri tulevaisuusvaliokuntaan ja sen työhön on löydettävissä näitten uusien asemointien myötä, eli siinä suhteessa tietenkin tämänkaltaista keskustelua ollaan kyllä käyty.

Myöskin se, puhemies, on mielestäni erittäin perusteltua, että yliasiamies ei sitten enää ole hallituksen jäsen. Siinä mielessä oli vähän ehkä outoakin, että tämänkaltaisen menettely Sitrassa oli ollut, ja nyt palataan varmaan tässäkin ehkä niin sanotusti sellaiselle totutulle hallintomallille.

Yhteen asiaan haluaisin vielä kiinnittää huomiota: Tuossa työryhmän työn yhteydessä kirjasimme sinne myös sellaisen ajatuksen, mikä nousi esiin, että myös Sitran lakisääteistä toimenkuvaa tulisi tarkistaa, ministeri, tällaiselle ehkä nykypäivän toimintaympäristöä vastaavalle tasolle. Niinpä keskustelua oli siinä yhteydessä ja myös tuossa mietinnössä on kirjauksia siitä, että tähän tehtäväkenttään tulisi nykyisten tehtävien ohella määritellä esimerkiksi tällaisena yhtenä tehtävänä eriarvoisuuden vähentäminen ja tietynlainen demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen vaaliminen. Mielestäni nämä ovat kyllä sellaisia kysymyksiä, että näihin on syytä jollakin tavalla palata. Minulla ei ole nyt tarkkaa käsitystä siitä... Tässä yhteydessä ilmeisesti sitä ei ole kirjattu, mutta toivon mukaan myös tätä ajatusta edistetään, koska se sai kyllä ihan yleisesti hyväksynnän siellä meidän työryhmässä, missä parlamentaarisesti näitä asioita pohdimme, ja pidän erittäin tärkeänä, kun miettii tämän päivän haasteita — erittäin tärkeänä — että esimerkiksi senkaltaiset asiat kuin eriarvoisuuden vähentäminen ja muut tulevat näkyviin myös Sitran toimintakentässä.

16.56 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies ja hyvät edustajat! Pidän myös erittäin hyvänä, että on tehty hallinnollisia uudistuksia tai esityksiä niistä, erityisesti sitä, että pankkivaltuusto ja Sitran hallintoneuvosto ovat jatkossa erilliset toimielimet ja sitten sitä, että Sitran yliasiamies ei tule enää olemaan hallituksen jäsen. Nämä varmasti ovat varsin yksimielisesti sellaisia uudistuksia, joita jo nyt ylipäätään yhtiöiden hallituksissa on. Nykyisin toimitusjohtaja ei yleensä ole itse hallituksen jäsen ainakaan tämän kokoisissa organisaatioissa.

Tässä on ihan hyvää pohdintaa käyty. Toki sitten jonkun verran on vielä avoimia kysymyksiä, joista edustaja Viitanen nosti esimerkkinä demokratiatavoitteet, joita pidän itse varsin hyvinä tavoitteina ja jotka ovat ylätasen tavoitteita, jotka eivät kuitenkaan liiaksi poliittisesti ohjaa organisaatiota. On myös jonkun verran ristiriitaista, että samalla kun halu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2019 vp

taan vahvistaa Sitran riippumatonta roolia, niin — tämä parlamentaarinen ohjaus tuntuu kuitenkin hivenen tässä tietyllä tavalla syövän sitä riippumatonta roolia. On tietysti hyvä, että parlamentaarinen ohjaus tai tämä kokoonpano on sellainen, että siellä on laajemmin puolueet edustettuina, mutta kyllä vielä hieman vaatii pohdintaa, miten tämä tulevaisuudessa sitten toimii ja minkälaisia tavoitteita tältä parlamentaariselta ohjausryhmältä eli hallintoneuvostolta sitten odotetaan.

Sen lisäksi, että sitten vielä hallituksessa — jos siellä hallituksessa on, kuten nyt — on ministeriöiden johtoa, niin kyllä se ohjaus aika paljon on kiinni tämän päivän poliittisissa tavoitteissa, mikä ei ole ihan täysin linjassa sitten taas Sitran roolin kanssa, kun Sitra on tulevaisuustalo ja think tank. Itse kyllä vielä pohtisin sitä, miten tätä tulevaisuusorientaatiota ja riippumatonta roolia voitaisiin edelleen vahvistaa. Voisiko Sitran toimielimissä olla myös esimerkiksi tutkimuspuolen asiantuntijoita mukana, tai voidaanko Sitran organisaatiossa vahvistaa tutkimuspuolen asiantuntemusta jollain tavalla?

Kun tässä hiljattain julkaistiin tällainen arviointiselvitys Sitran toiminnasta, siinä oli aika vähän haastateltu juuri tutkimusrajapinnassa toimivia tahoja, vaikka Sitra hyödyntää oikeastaan melkein pääasiallisesti tietoa. Silloin kriittinen tiedon arviointi on tosi keskeisessä roolissa, ja tutkimuspuolella on tietyt tiedon hankkimisen ja tiedon käyttämisen kriteerit, joita yleisesti pidetään ihan luotettavina, kun puhutaan tietoon pohjautuvasta päätöksenteosta tai tietoon pohjautuvasta ideoinnista.

Sitten lisäksi vielä niin kuin varmaan tässä suomalaisessa keskustelussa yleisesti ottaen olisi hyvä meidän itsellemme selkeyttää sitä, miten voidaan käyttää verkostoja, mikä on lobbaamisen merkitys. Kun katsoo nyt ihan julkisia lähteitä, niin tässä yliasiamiehen valinnassa painotettiin verkostojen merkitystä. Sitten kun katsoo taas EU-komission toimintaa, niin komissiohan julkaisi ihan hetki sitten päätöksensä kuultuaan riippumatonta eettistä komiteaa sen osalta, että EU-komissiota ei voi kahteen vuoteen lobata uuden yliasiamiehen taholta. Tämä voi toki koskea ihan ketä tahansa poliitikkoa tai muuta toimijaa, mutta meillä ei ole Suomessa oikein selkeät pelisäännöt sen osalta eikä sitä keskustelua käyty, että mikä on tarkoituksenmukaista verkostojen käyttämistä. Nyt tietyllä tavalla tämä tavoite, niin kuin julkisuudessa on perusteltu, että verkostoja olisi käytössä, niin sehän ei nyt sitten toteudu.

Eli ehkä tässä on vielä vähän pohtimista, että mitä Sitralta oikeasti halutaan. Jos Sitralta halutaan riippumatonta toimintaa, ei se parlamentaarinen tai poliittinen ohjaus voi olla liiallista silloin. Sitä me tuskin kukaan haluamme. Jotta siellä aidosti saataisiin uusia ideoita ja saataisiin sellainen think tank, joka uskaltaa toimia, niin kyllä se vaatii sitä, että sillä on sitten myös itsellään mahdollisuus määrittää sitä toimintaansa. Se ei tietenkään tarkoita sitä, että erilaisia organisatorisia uudistuksia ei voitaisi tehdä, mutta kyllä se sitten varmaan on sen organisaation itsensä pohdittavissa ensisijaisesti, että miten toimintaa vaikka tehostetaan.

Pidän sinänsä hyvänä niitä tavoitteita, että vaikuttavuus kasvaa ja vaikkapa just ihmisten, kansalaisten keskuudessa voidaan näkyä enemmän. Mutta pitää myös herkästi miettiä, että mikä on sitten sellaista poliittista ohjausta, mikä liittyy ehkä tietyn hallituskauden tavoitteisiin, koska niitähän ne ministeriöiden johdotkin — periaatteessa ainakin heidän pitäisi toteuttaa nykyistä hallitusohjelmaa ja niitä tavoitteita, mitä on päätetty sillä kulloisellakin kaudella, mutta Sitran tulevaisuusorientaatiohan on paljon pidempi, tai ainakin pitäisi olla, ja toivottavasti jatkossakin on vähintään kymmenen vuotta eteenpäin. Tällaisia seikkoja minun mielestäni pitäisi vielä huomioida jatkokeskustelussa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2019 vp

17.03 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva lakiesitys perustuu tässä eduskunnassa tehtyyn parlamentaariseen yhteistyöhön. Nykyisen puhemiehen, Vanhasen, vetämä Sitran asemaa ja uudistamista pohtiva parlamentaarinen työryhmä teki esityksensä, ja haluan kiittää valtioneuvostoa ja valtiovarainministeriötä. Se on tässä lakiesityksessä kunnioittanut niitä linjauksia, joita tässä talossa on tehty. Eli voi sanoa, että tämä lakiesitys on tavallaan jo yhden parlamentaarisen kierroksen käynyt ja nyt meidän tehtävämme on viedä eteenpäin ne linjaukset, jotka me yhdessä täällä olemme päättäneet.

Arvoisa puhemies! Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra kutsuu itseään tulevaisuustaloksi, ja se on oiva nimitys. Sitralla on laissa määriteltä tehtävä, ja sen tarkoituksena on lain mukaan edistää Suomen vakaata ja tasapainoista kehitystä, talouskasvua sekä kansainvälistä kilpailukykyä.

Sitra on kiistatta merkittävä toimija suomalaisessa yhteiskunnassa. Samalla on todettava, että myös Sitran on uudistuttava ja eletävä ajassa. Vain sillä tavalla se voi turvata toimintaedellytyksensä myös jatkossa ja olla vahva toimija Suomen ja suomalaisten tulevaisuuden rakentajana. Nyt tämä lakiesitys ja jo aiemmin tässä eduskunnassa hyväksytty lakiesitys, joka selkeytti Sitran hallinnollista asemaa julkishallinnollisena toimijana, ovat juuri oikeita linjauksia tähän muutokseen vastaamisessa. Näillä esityksillä pyritään varmistamaan, että Sitran toiminta vastaa niitä tarpeita, joita sille laissa on asetettu.

Puhemies! Erityisen tärkeää on huomata se, että myös tässä lakiesityksessä varmistetaan, ja myös me eduskunnan käsittelyssä varmistamme, että Sitran asema riippumattomana toimijana turvataan. Samaan aikaan on tarve vahvistaa Sitran parlamentaarista ja laaja-alaista ohjausta. Ja aivan erityisen tärkeää tässä mielessä on vahvistaa nimenomaan eduskuntayhteyttä, Sitran yhteyttä eduskuntaan eduskunnan alaisena toimijana. Ja myöskin siten tässä hallinnossa selkeytetään, voi sanoa, nykyisten hyvien käytäntöjen mukaisiksi Sitran eräitä käytäntöjä.

Ekä tärkein muutos on se, että Sitralle nyt ensimmäistä kertaa sen historian aikana luodaan oma itsenäinen hallintoneuvos. Ja tämän muutoksen merkitys on juuri se, että tämä mahdollistaa sen, että eduskuntaryhmät voivat asettaa juuri Sitran toimialaan ja sen laissa määritettyyn tehtävään tulevaisuuteen orientoituneita tai tällä alalla toimivia kansanedustajia. Sitrahan historiasta johtuen on ollut pankkivaltuusto ja on ollut samalla Sitran hallintoneuvosto, mikä juontaa siihen aikaan, että Suomen Pankki on se, joka perusti Sitran. Ja kun sitten Sitra hallinnollisesti erotettiin 90-luvun alussa Suomen Pankista, niin silloin päädyttiin siihen, että samalla pankkivaltuusto toimii Sitran hallintoneuvostona.

On selvää, että tässä on ollut tilanne, jossa tämän pankkivaltuuston jäseniltä edellyttämät kriteerit ovat ajaneet etusijalle talous- ja rahapolitiikan osaamisen, jolloin sitten tämä, voi sanoa, tulevaisuusorientaatio on tullut hyvänä kakkosena maaliin. Nyt Sitralle tulee oma hallintoneuvosto, joka pystyy puhtaasti keskittymään ja antamaan sen ajan ja panoksen, jonka Sitra vaatii.

Myös tämän hallituksen kokoonpanon tarkoituksena on vastata muutokseen niin, että se elää ajassa. Nythän tässä on ollut aikaisemmin niin, että on ollut tietyt kolme ministeriötä, jotka on nimetty ja joista esitykset hallituksen jäseniksi tulevat. Jatkossa valtioneuvosto tekee valtiovarainministerin ehdotuksesta valtioneuvoston yleisistunnolle ehdotuksen Sitran hallituksen jäsenistä, jotka tulevat sieltä ministeriöstä, ja ne voivat olla mitä ministeriöitä tahansa. Ja tämä taas mahdollistaa sen, että valtioneuvostossa ja Sitran hallituksen kokoonpanossa pystytään paremmin ottamaan huomioon ikään kuin kulloisetkin teemat, joihin Sitra kunakin aikana paneutuu. On täysin selvää, että esimerkiksi tänä päivänä ne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2019 vp

teemat, joissa Sitran täytyy työskennellä, ovat tekoäly, digitalous, ilmastonmuutos, kierto-talous ja myöskin sitten nousevana aiheena, voi sanoa, silver economy, tämä niin sanottu ikärakenteen muutos, joka kohtaa meitä ensimmäisenä maana Euroopassa, olemme siinä ikään kuin etujoukossa.

Yliasiameiehen valinta säilytetään esityksen mukaan hallintoneuvostolla. Tärkeä muutos on se, että yliasiemies ei ole enää hallituksen jäsen, mutta hänellä luonnollisesti on puhe- ja läsnäolo-oikeus hallituksen kokouksessa. Tämä vie Sitran hallintoa nykypäivään, askeleen oikeaan suuntaan, ja tämä selkeyttää rahaston hallintojohtamista ja ennen kaikkea vastuu- ja valtasuhteita.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä, että, kuten tähänkin asti, tämä muutos on valmisteltu hyvässä parlamentaarisessa yhteistyössä. Haluan sanoa erityisesti sen, että pidän tärkeänä, että myös täällä eduskuntakäsittelyssä tämä lakiesitys käsitellään niin, että se tapahtuu hal-litus—oppositio-rajat ylittävästi eli että Sitran lakiesitys vietäisiin mahdollisimman suurel-la yksimielisyydellä, ja en usko, että tässä suuria intohimoja löytyy.

Haluan yhden asian sanoa myöskin Sitran hallintoneuvoston nykyisenä puheenjohtaja-na ja myöskin suurimman eduskuntaryhmän puheenjohtajana. Pidän tärkeänä, että nyt kun tämä hallintoneuvoston kokoonpano on 13—17, niin sehän tarkoittaa sitä, että tällä nykyi-sellä kaavalla kaikki vakiintuneet pienimmät eduskuntaryhmät eli esimerkiksi yli kolmen edustajan eduskuntaryhmät eivät tällä kaavalla automaattisesti meidän nykykäytännölläm-me saisi jäsenpaikkaa [Puhemies koputtaa] tänne hallintoneuvostoon. Pidän luonnollisena sitä, että Sitran hallintoneuvostoon tulee laaja edustus myös pienemmistä eduskuntaryh-mistä, mutta olen vakuuttunut, että se pystytään tekemään samalla tavalla kuin Ylen koh-dalla eli eduskuntaryhmät pystyvät tämän neuvotteluissa varmistamaan. Ja pidän tärkeänä, että nyt kun Sitran parlamentaarista ohjausta lailla sitten voidaan vahvistaa ja oma hallin-toneuvosto tulee, niin siellä on mahdollisimman laajasti edustettuina kaikki eduskuntaryh-mät. Ja uskon, että eduskuntaryhmät tämän sitten, kun Sitran hallintoneuvostoa ryhdytään muodostamaan, osaavat ottaa huomioon kokoonpanon laajuutta, lukumäärää harkitessaan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

17.11 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Sitralla on tulevaisuutta vain jos se toimii riip-pumattomasti, läpinäkyvästi, rehellisesti ja ammattimaisesti. Olen saanut vuosien varrella runsaasti yhteydenottoja liittyen Sitran toimintaan. Olen saanut huolestuneita kysymyksiä siitä, onko Sitra entisten ja nykyisten poliitikkojen suojatyöpaikka. Olen saanut myös ky-symyksiä siitä, ovatko kyseessä terveet verkostot vai epäterveet, onko kyseessä lobbaus- ja korruptiopesä. Nämä kysymykset, joita julkisuuteen tulee ja myöskin joita tuolla kentällä jatkuvasti tulee vastaan, täytyy ottaa todella vakavissaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että tu-leva Sitra, uudistunut Sitra on kaikin puolin vakuuttava, toimii kaikin puolin moitteetto-masti ja läpinäkyvästi ja puolueettomasti. Riippumattomuus on turvattava. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.